

14.10.2026

EM2026/258

Naleraq

Pele

Broberg

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at etablere en årlig landsdækkende Iværksætter Award. Naalakkersuisut skal alene facilitere konkurrencen, mens eventuelle præmier, uddelinger, rejser og lignende skal finansieres af private virksomheder, organisationer, fonde eller andre eksterne samarbejdspartnere.

(Medlem af Inatsisartut Napaartoq Isak Petrussen, Demokraatit)

1. behandling

Sermitsiaqs overskrift siger, at erhvervslivet har vundet¹. Men det er svært at se, hvad erhvervslivet konkret har vundet under denne koalition.

Private virksomheder kæmper med høje omkostninger, et lille marked og regler, der gør det svært at starte og drive virksomhed. De konkurrerer ikke kun med hinanden. De skal også konkurrere med selvstyrejede virksomheder, der bevæger sig ind på private markeder. Air Greenland er et tydeligt eksempel med aktiviteter inden for turisme, hotel og andre brancher.

I fiskeriet har Royal Greenland en særstilling, som rejser spørgsmål om, hvor lige vilkårene egentlig er. Samtidig etablerer tilkaldt arbejdskraft virksomheder og køber huse og ejendomme. Det er ikke en kritik af mennesker, der kommer hertil for at arbejde. Det er et spørgsmål til Naalakkersuisut: Har vi regler, der sikrer fair konkurrence og reelle muligheder for lokale virksomheder?

Når vi spørger Naalakkersuisut og partierne bag koalitionen, hvad de konkret gør for erhvervslivet, får vi ikke en tydelig erhvervspolitik. Vi får i stedet en Iværksætter Award.

De samme partier, der taler om mindre administration, vil nu oprette mere administration. Der skal ikke kun bruges offentlige kræfter på at facilitere prisen. Der skal også koordineres mellem Naalakkersuisut, virksomheder, organisationer, fonde og andre private aktører. Forslagsstilleren vurderer selv, at opstarten kræver et kvart årsværk, svarende til 125.000 kroner. Naalakkersuisut foreslår så, at man blot skal arbejde for at etablere prisen sammen med flere aktører.

¹ <https://www.sermitsiaq.ag/samfund/det-private-erhvervsliv-vandt-valget/2208836>

Hvis vi endelig skal uddele priser, kunne vi måske indføre en særlig pris til den Kalaallit, der har overlevet længst i konkurrencen med virksomheder udefra, de selvstyrejede selskaber og de vilkår, som monopolerne har været med til at skabe.

Der kunne være priser for årets bedste kamp mod ulige konkurrence, årets mest kreative forsøg på at finde kapital og årets virksomhed, der stadig findes, selv om Naalakkersuisut ikke har gjort det lettere at drive den.

Poul og Jeanne Holms Attavik er et godt eksempel på, hvorfor en pris ikke er nok. De udviklede et system, hvor mobiltelefoner kunne forbindes i et netværk og fungere som ekstra antenner for hinanden, også uden forbindelse til en mobilmast. Opfindelsen fik amerikansk patent og to telekommunikationspriser i Asien. Men i 2016 var den stadig på prototypestadiet, og opfinderne søgte investorer til at føre idéen videre. Det viser, at anerkendelse ikke kan stå i stedet for de muligheder og den finansiering, som skal til for at udvikle en idé til et produkt.

Vi har overhovedet ikke brug for en pris. Vi har brug for et ansvarligt Naalakkersuisut, der kan sige nej til uigennemtænkte forslag som dette.

Vi har brug for et Naalakkersuisut, der forstår, hvad det betyder at tale om en pris, der skal gælde hele kysten, samtidig med at kontor efter kontor lukkes i byer og bygder uden for Nuuk. Det er populistisk pynt, der skal dække over, at Naalakkersuisut slet ikke har nogen erhvervspolitik.

Hvis erhvervslivet skal vinde, skal monopolerne kunne reducere deres aftryk på samfundet. Politikerne skal turde fjerne lovgivningsmæssige monopoler og skabe et sikkerhedsnet for borgerne – ikke et låg over innovation og udvikling.

Vi har brug for, at havne og lufthavne bliver vedligeholdt, at transporten følger med tiden, og at el og vand bliver billigere. Vi skal bruge de energikilder, der er billigst, så virksomhederne kan udvikle sig og skabe arbejdspladser.

Det er den slags konkrete rammer, der kan gøre en forskel for erhvervslivet. En pris kan ikke træde i stedet for dem. Naalakkersuisut oplyser selv, at der allerede findes initiativer som GrønlandsBANKENs Iværksætterpris. Endnu en pris løser ikke de problemer, virksomhederne står med.

Naleraq forkaster forslaget.